

Tízéves a lövétei tájház

Az elmúlt hónapokban több alkalommal hírül adta a nyomtatott és elektronikus sajtó, hogy Lövéte tájháza tíz éve nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt. Erre az eseményre méltóan emlékeztek a község lakói is az idei falunapok (2012. szeptember 7–9.) keretén belül. A tájház udvarán misét celebrált László István helyi plébános, és a falunapok kulturális műsorokkal tűzdelt hivatalos megnyitója is itt zajlott. A lövétei Nép-házban két szakmai előadást (P. Buzogány Árpád: *Tájházak helyzete*

Hargita megyében, Mihály János: A lövétei tájház létrejöttének körülményei és szerepe a helyi közösség életében) hallgathattak meg az érdeklődők.

A lövétei tájházat, amely hétfőtől péntekig 9 és 11, illetve 16 és 18 óra között tart nyitva, az elmúlt tíz év alatt nagyon sokan felkeresték, megismerték (évente kb. 200–250 látogató van). Elsősorban szűkebb hazánkból, a Székelyföldről érkeztek vendégek, de nagyszámú látogató fordult meg benne Magyarországról is. Ennek elle-

nére úgy gondoljuk, hogy nem hiába-
való, ha tízéves fennállásának évfor-
dulója alkalmából a szobán forgó
tájházat lapunk hasábjain olvasóink-
nak is bemutatjuk.

Az autóbusszal Lövéte-re érkező-
nek a központi megállóban (a régi
piacnál, amelynek emlékéét a *Piachíd*
örzi) kell leszállnia, ha a tájházat sze-
retné meglátogatni, amely az 1965-
ben felépített szövetkezeti üzletház
melletti, nemrég macskakővel kira-
kott kis utcában húzódik meg, a köz-
ségi könyvtár szomszédságában. A
2011-ben kívül szakszerűen felújított
egykori lakóház (az adatközlők sze-
rint az 1894. évi lövétei tűzvész után
épült, 1896-ban) előtt egy 1927-ben
készült galambbúgos kötött nagykapu
áll, amelyet Ladó Gábor helyi fafa-
ragó újított fel még 2002-ben.

A kapu mögötti telken álló, alá-
pincézett, cseréppel fedett kőházon
éreződik a közeli szász vidék építésze-
tének hatása (pl. a méretes kőtornác
vagy eresz, amely egy kisebb előteret
és a lépcsőket foglalja magába, a hom-
lokzat oromzatos kialakítása stb.). A
ház vakolatdíszes udvari homlokzatán
a következő felirat olvasható: „NEM
A HÁZ TART MEG MAGÁBAN
HANEM ISTEN ŐRIZ ABBAN :
EMBER TEHÁT IMÁDKOZZÁL
HOGY ISTEN LEGYEN HÁZAD-
NÁL”. Az előbb említett kőtornácból
külön ajtókon keresztül két szoba kö-
zelíthető meg. Az első az ún. tiszta-
szoba, amely helyben készített festett

Közgyűjteményeink

bútorzattal és szőtteménnyel („szedet-tessel”) van berendezve. Legszebb dísz-e a fenyőfából készült vetett ágy, amely elsődlegesen a menyasszonyi kelengyeágynemű elhelyezésére, közszemlére tételére szolgált. Évszázadokon át ilyen perefernummal (hozománnyal) ment férjhez a lövétei leány. A vetett ágy barna alapozású ágyvége vagy *böte* feliratos. Az egykori tulajdonosok, a házasulandó boldog pár neve és esküvőjük, azaz nászét-szakájuk dátuma van rajta: „ÁLDÁS ÉS BÉKE EZ ÉLETBEN. GÁBOS MIHÁLY. ÉS NEJE MIHÁLY JULIÁNA 1930. 6. Ho. 3-án”. A tájház még jó néhány, évszámmal ellátott, öreg kelengyetároló és ülőbútorral (menyasszonyi ládák, becsapolt lábú, deszkatámlás székek, falba mélyesz-tett tékák) büszkélkedik. Ezek közül a legszebb talán az a fenyőfából készült, festett (sötétzöld alapon három ka-zetta, melyben különféle virágcsok-rok vannak), kovácsoltvas zárral el-látott menyasszonyi láda vagy tuli-pántos láda, amelynek fedelén, belül, fehér alapon, levélminták között a kö-vetkező évszám olvasható: 1851. Az évszám fölé egy sérült, virágokkal díszített kis papírcédula van bera-gasztva. Rajta ilyen írás: „SZERE-TETT KEDVESEM MÁRTON KATALIN. Miután szíved dobogott, úgy az enyém is...” (tovább olvas-hatatlan). E szobában kapott helyet az egykori lövétei népviseletet bemutató archív fotókiállítás (a székelyudvar-helyi Kováts István fényképész egy-kori képeiből) is, Egyed József vállal-kozó támogatásának köszönhetően. A hátsó szoba falán szintén egy ál-landó képkiallítás látható Ádám Gyula fotóművész Lövétei népi építészetét bemutató képeiből. Itt egy régi típusú, hosszú osztovata (szövőszék) is fel van állítva, amelyen a tájház oktatója, Fazakas Ágnes népi mester a szövés és fonás csínját-bínját mutatja be napi rendszerességgel a körüi tevékenységre járó diákoknak, illetve a tájházba látogatóknak. Ebben a „műhelyben” évente 20–30 diáklány tanul kézimun-kázni (gyöngyöt fűzni, terítöket, zseb-kendőket, kötényeket hímezni, női ing-et varrni stb.) a második osztálytól a

hetedik osztályig. Ezen kívül a 2009 novemberében alakult lövétei Aszszonykórus is ide jár próbálni. Feladatuknak nem csupán a népdalok tanulását és éneklését tekintik, hanem a sajátos lövétei népviselet gyöngyszemeinek bemutatását is. Tagjai: András Katalin, Demeter Erzsébet, Egyed Márta, Égei Erzsébet, Fazakas Ágnes, György Ella, György Emese, György Emőke, Ladó Ilona, Ladó Rozália, Lázár Éva, Lázár Jolán, Mag Juliánna, Márton Irma, Márton Veronika, Or-

bán Magdolna, Orbán (Gábor) Magdolna, Pál Ilona, Pál (András) Ilona, Páll Angella, Silye Mária, Silye Teréz, Tódor Teréz, Török Lázár Anna. A tagok a nagyobb ünnepek, rendezvények alkalmával szívesen vállalják az elhíresült vendégmarasztaló lövétei „kókós” lepény megsütését „szükség szerint”, a tájház háta mögött 2002-ben megépített hagyományos kemencében.

Ebbe a kemencébe az elmúlt tíz év alatt sokszor be kellett hevíteni... Ugyanis ez az idő alatt a tájház számos rendezvénynek adott otthont. Hogy

csak néhányat említsünk: zajlott itt helytörténeti vetélkedő, mesterségek bemutatója, adventi koszorúkészítés, főzőverseny, viseletet bemutató kiállítás, vagy amelyen a gyermekek bemutatták az itt készült tárgyaikat. A falualálkozók, falunapok alkalmával is mindig tele volt és van az udvar (pl. 2006 augusztusában, a III. Falualálkozó keretében a Kákvirág Tánc csoport által felújított régi lövétei lakodalom alkalmával a leányos ház szerepét töltötte be). 2010-ben majálist tartottak a fogyatékkal élő, hátrányos helyzetű fiatalok számára itt az Örangyal program keretében. A 2011. évi Kulturális Örökség Napján a Kis-Homoród mentén szervezett tanulmányút egyik helyszíne volt, s októberben az Udvarhelyszéki Népművészek Egyesülete itt tartotta szakmai konferenciáját.

A fentiekből, úgy véljük, egyértelműen kiderül: a lövétei tájház beteljesítette 2002-ben vállalt küldetését, s napjainkra igazi élő tájházzá vált, mert a benne látható kiállítások mellett az elmúlt évek során körülötte sokféle foglalkozás zajlott és zajlik, s udvarát manapság délutánonként nemcsak a derűsen munkálkodó gyermekek, hanem a próbákra és más alkalmi összejövetelekre ide járó Aszszonykórus hangja is betölti.

Mihály János

